

Na ta način vsajeni kostanji zaženejo, namesti prav močne srčne korenike, več stranskih, katere se veliko lepše, to je, lože izkopati dadó; to pa ravno stori, da se ne ranijo tako, kakor srčne, in da se drevesca veliko raje primejo, ter tudi kmalu brez skrajšavanja deblic krepko rastejo. Vendar je poslednje še vedno tako zelo potrebno, da je najboljša, ako se za drevesnici po tem načinu le dve- do triletni, nikdar pa ne starejši, divjaki pridobijo, kateri se na stalno mesto presajeni v 2. letu brez pardona tikoma nad zemljo skrajšajo, ter iz sledečega najkrepkejšega novega poganka novo deblo izredí, katero se še le v pravi visokosti požlahni.

(Dalje prihodnjič.)

Kaj početi z bolnim krompirjem.

Kmetijskemu institutu vseučilišča Halleškega došlo je od več strani vprašanje, kako bi se bolni krompir dal porabiti? Prof. dr. Kühn je na vprašanja odgovoril tako-le:

Letos se slišijo po vsem svetu pritožbe, da krompir boleha (gnjije). V vsem meni v preiskavo poslanem krompirju sem našel navadno krompirjevo bolezen, katero dela ona gljiva, kateri je ime „Phytophthora (Peronospora) infestans“, po kateri začne krompirjevec (perje) kmalu venéti, krompir sam pa na lupini in znotraj dobi rujave lise, katere večkrat kakor venček (krancelj) obdajajo krompir znotraj. Krompir take podobe, tudi če je zelo lisast, pa ni še prav za prav gnjil, da bi smrdel, sme se brez nevarnosti živini v živež porabiti.

To je po obilih skušnjah potrjeno. Še le takrat, ko je krompir začel plesneti ali popolno gnjiti, bilo bi škodljivo, ga živini za krmo dati, če tudi bi krompir kazal le malo take plesnine ali gnjiline.

Treba je tedaj, da se bolni krompir kmalu potem, ko je bil iz njive izkopan, porabi za živinsko pičo, dokler ne kaže nič družega, kakor samo gori popisane lise, kajti gnjiloba izkopanega krompirja se kmalu prične in potem ni krompir za nobeno rabo več.

Bolni krompir kmalu za živinsko pičo porabiti je pa le tam mogoče, kjer gospodar ni veliko krompirja pridelal in ima sam več živine ali da ga sosedom, ki ga nimajo, prodati more.

Kjer pa to ni mogoče zato, ker je gospodar veliko krompirja pridelal, je velike škode se le obvarovati tam, kjer je kaka žganjarija blizu, ki iz krompirja kuha žganje. Je sicer še druga pomoč, oteti krompir popolne škode, in ta obstaja v tem, da se krompir praži (peče) in potem vkvasen (gedämpft und eingesäuert) spravi v nalašč zato napravljene jame trdno natlačen in dobro pokrit. Skušnje učijo, da je tako shranjeni krompir se za goveda in prešiče dober ohranil 2 in 3 leta. Vendar vsa ta poprava zahteva velike natančnosti, da krompir ne gre pod zlo.

Gospodarske skušnje.

Teleta se dobro odebelijo ali spitajo,

če se jim za živež daje posneto mleko (mleko brez smetane), kateremu se nekoliko juhe lanenega semena primeša. Taka zmes naredi tudi bolje meso, gospodar pa si prihrani dobro mleko, ki bi ga sicer tele posesalo, — al opomniti in resno povdarjati moramo vendar, da najmanj prve tri dni mora novorojeno tele sesati materno mleko, da se ž njim, ker je nekako slano, čeva očisti titega blata, ki se je teletu v čevah nabralo, dokler je bilo v maternem telesu. Potem pa povživajo

gori navedeno slabeje mleko zmešano s prekuho lanenega semena.

Žitni črv in molj

se gotovo in prav lahko prežene s tem, da se v žitne kupe vtakne nekoliko pelinovih in žajbelnovih véj.

Zoper drisko od matere odstavljenih telet

hvalijo se mnogovrstna zdravila, al žalibog, mnogokrat taka, katera le škodujejo, ne pa, da bi drisko ozdravila. In zakaj to? zato, ker ni vse eno, ali driska izvira iz vnetih čev, ali pa da čeva niso prav nič vneta in driska uže več dni ali celo več tednov traja. Driska vnetih čev se sme ozdravljati le z žlemljivimi ali oljnatimi zdravili. Zoper drisko, katera pa brez vnetja uže več časa traja, je dobro potrjeno sledeče zdravilo: Vzame naj se v apoteki enaka mera (na pr. kake tri lote) v prah zmlete encijanove korenine, hrastove skorje in pa pelina. To skupaj se v dobro zamašeni steklenici shrani na suhem mestu. Kedar je treba tega zdravila teletu dati, naj se ga vzame polno žlico in dodá še žlico rženih otrobov, oboje skup pa v toliko mlačne vode raztopí, da se iz te zmesi naredijo kroglice, katerih se vsak dan po tri do štiri bolnemu teletu daje, dokler driska ne prestane.

Gobe iz lesa

se popolno odpravijo s salicilovo kislino, o kateri smo uže obširneje govorili v 39. listu „Novic“. Vzame se v ta namen 5 gramov te kisline, kateri se primeša nekoliko špirta in s to zmesjo namaže se lesovje, iz katerega gobe rastejo.

Gospodarske novice.

* V Parizu je sedaj razstava žuželk, katero je osnovalo ondašnje društvo za čebelarstvo in žužekoznanstvo. Razdeljena je ta razstava v 4 razdelke: 1. razdelek obsega čebele in sviloprejk, — 2. žitu, trti, sadju, gozdnemu drevju in drugim rastlinam škodljive mrčese, pa tudi različno orodje, s katerim se pokončujejo, — 3. poljedelstvu koristne žuželke, žive in mrtve v zbirkah, — 4. škodljive mehkužce (molluske). Razstava bode trajala do konca oktobra in bo pri tej priliki tudi zbor natorozuancev, v katerem se bodo razpravljala vprašanja o filokseri, lubadarji, koblicah itd. Vsak dan je ta razstava polna učenjakov in družih ljudi, kateri se zanimajo za znanje koristnih in škodljivih živali.

* Za kugo crknene rake, ki se, kakor je naš list uže omenil, v mnogih rekah nahajajo, preiskuje sedaj dr. Harz, profesor živinozdravstva v Monakovem, da bi se zvedel vzrok in bistvo te dosedaj redke kuge.

* O popotnem predavanji gosp. profesor Povšeta v Cerknem na Goriškem se „Soči“ poroča tako-le: Prošlo nedeljo, to je, 10. oktobra obiskal nas je mnogozaslužni in za blagor ljudstva jako vneta gosp. profesor Povše. Govoril je o sadjereji in to tako gladko, tako jasno, umevno in prepričalno, da smo ga kar z odprtimi usti poslušali. Ker je učeni gosp. profesor videl, da se naše ljudstvo za take reči zelo zanima, pridjal je svojemu govoru tudi nekaj opazk o poljedelstvu s posebnim ozirom na živinorejo. — Trud njegov gotovo ne bode zastoj; saj sem marsikaterega gospodarja slišal reči: „Saj bo res tako bolje, kakor gospod pravi; jaz bom poskusil“. Nekateri ukaželjni pa so celo vprašali: „Ali bo v nedeljo zopet?“